

แนวทางเชิงกลยุทธ์ด้านงานก่อสร้างของกรมการทหารช่าง เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาประเทศของกองทัพบก

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580)¹ มีเนื้อหาสาระแบ่งเป็น 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญอันถือว่าเป็นแก่นสารหลักคือ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ทบ. ในฐานะของการเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง จึงต้องมีภาระหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทและประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติโดยรวม และหนึ่งในภาระหน้าที่อันสำคัญนั้นก็คือ “การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ”

กช. เป็นหน่วยทหารช่างที่ใหญ่ที่สุดอันมีภาระหน้าที่หลักด้านงานก่อสร้างในกรอบของทบ. ดังนั้นในยุคปัจจุบัน กช. จึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะการเป็นเครื่องมือหลักของ ทบ. ที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุแผนปฏิบัติการด้าน “การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โลกยุค Globalization ได้ส่งผลกระทบต่อในมิติของงานก่อสร้างในสภาวะปัจจุบันให้มีความเป็นพลวัตสูงมาก ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กรล้วนส่งผลกระทบอย่างฉับพลันต่อกลไกด้านงานก่อสร้างในทุกองคาพยพ ทุกองค์การที่ทำงานด้านก่อสร้างจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หนึ่งในหลักปฏิบัติที่สำคัญคือการสรรหาระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยภาคธุรกิจเอกชนส่วนใหญ่เน้นได้ปรับปรุงระบบบริหารงานด้วยการนำระบบบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) มาใช้รับมือสภาวะดังกล่าวเพื่อผลการประกอบการที่ดีขึ้น อันส่งผลถึงความอยู่รอด และความเจริญเติบโตขององค์กรในอนาคต

ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานก่อสร้างของ กช. ในหลายกิจกรรมจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาคธุรกิจเอกชน แต่สิ่งแตกต่างที่สำคัญคือ กช. นั้นเป็นหน่วยงานราชการ ซึ่งธรรมชาติของหน่วยงานราชการไทยสายงานความมั่นคงยังยึดถือรูปแบบการบริหารจัดการองค์การในกรอบของ “การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Administration)” ที่ออกแบบขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy Theory) โดยมีอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ

การมีโครงสร้างองค์การขนาดใหญ่ ตายตัว มีสายการบังคับบัญชาเป็นระดับชั้นอย่างชัดเจน และมีหลักความรับผิดชอบ ซึ่งในอดีตนั้นถือว่าเป็นระบบบริหารจัดการที่ดี แต่ในยุคปัจจุบันสิ่งเหล่านี้กลับกลายเป็นอุปสรรค เพราะการใช้ระบบ ๆ ที่มีโครงสร้างแข็งเกร็งส่งผลต่อระดับความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ต่ำกว่าคู่แข่ง (ภาคธุรกิจเอกชน) แต่ด้วยสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยนั้นบ่งชี้ให้ทหารเป็นที่พึ่งหลักของประชาชนในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ทำให้ กช. จำเป็นต้องแบกรับภาระหน้าที่และความคาดหวังจากทบ. และประเทศชาติ ต่อภารกิจด้านการพัฒนาประเทศที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพทั้ง ๆ ที่ระบบบริหารจัดการขององค์การยังไม่เกื้อกูลต่อการปรับตัวให้รองรับกับสภาวะแวดล้อมด้านงานก่อสร้างในลักษณะดังกล่าว

อนึ่ง ในปัจจุบันหน่วยงานรัฐภาคพลเรือนต่าง ๆ เริ่มทำการปรับตัวเพื่อพัฒนาตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพแวดล้อมด้วยการหันมายึดถือแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการองค์การเช่นเดียวกับภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการนำมาเป็นตัวแบบในการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานก่อสร้างของ กช. ในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า กช. มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาหาแนวทางในประเด็นดังกล่าวเพื่อใช้เป็นเสมือนเข็มทิศสำหรับภารกิจก่อสร้างที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะว่าการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นคือการกำหนดทิศทางให้กับองค์การอันมีเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน ซึ่งจะเพิ่มระดับความสามารถในการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วให้กับ กช. รวมถึงเพิ่มพูนศักยภาพในการตอบสนองต่อภารกิจด้านงานก่อสร้างเพื่อสนับสนุนงานพัฒนาประเทศ อันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอดรับกับแผนแม่บทและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของ ทบ. ที่จะเป็นหนึ่งในพลังขับเคลื่อนฟันเฟืองของยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 ต่อไป

1. ความหมาย และความสำคัญของกลยุทธ์

นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้นิยาม “กลยุทธ์” ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ คือ แผนงานที่มีความพร้อมสมบูรณ์ครอบคลุมถ้วนทุกด้าน และประสานสอดคล้องเข้ากันได้ที่จะช่วยให้องค์การมีข้อได้เปรียบที่จะเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งกลยุทธ์จะถูกกำหนดขึ้นเพื่อประกันว่าวัตถุประสงค์ของกิจการจะบรรลุผลสำเร็จได้²

กลยุทธ์ หมายถึง วิธีทางที่องค์กรจะดำเนินตามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ภายใต้ข้ออุปสรรค และโอกาสภายในสภาพแวดล้อมภายนอก และทรัพยากร และความสามารถภายในองค์กร³

กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางการดำเนินการที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อบรรลุตามนิยาม หรือ วัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้⁴

จากนิยามความหมายของกลยุทธ์จากกลุ่มนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ทางทหาร 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก กลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับจุดหมายปลายทาง (Ends) ที่องค์กรต้องการจะไปให้ถึงในอนาคต หรือบรรลุเป้าหมายที่ได้นิยามไว้

ประการที่สอง กลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับวิธีทาง (Ways) หรือแนวทางในการดำเนินงานขององค์กร เปรียบเสมือนถนนที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง

ประการที่สาม กลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับ (Means) ที่ใช้ในการปฏิบัติในแต่ละแนวทางภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร

กลยุทธ์จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดสิ่งที่องค์กรต้องการจะทำให้ได้ ซึ่งผลที่ตามมาหลังจากที่ได้มีการพัฒนากลยุทธ์ออกมาแล้ว ก็จะช่วยให้ทุกๆกลุ่มที่เกี่ยวข้องในองค์กร ทั้งในแง่ตัวบุคคล กลุ่มทำงาน และองค์กรโดยรวม สามารถเห็นภาพที่ชัดเจนที่ต่างฝ่ายต่างก็จะดำเนินการไปได้ในทิศทางเดียวกัน ในการวิเคราะห์งานต่างๆ เหล่านี้ในแง่ขององค์กรจะมีประเด็นพิจารณาที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ การพิจารณาว่าจะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้งานเหล่านั้นสำเร็จลุล่วงไป จะเห็นว่ากลยุทธ์และองค์กรจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน สำหรับองค์กรที่มีประสิทธิผลดีนั้น จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สามารถมีกลยุทธ์ที่เหมาะสม และจะต้องมีเครื่องมือ หรือวิธีการที่จะใช้ปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่พร้อมสมบูรณ์ด้วย กล่าวคือจะต้องสามารถดำเนินการในกิจกรรมหลักที่สำคัญๆ ให้ลุล่วงไปได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยสิ่งสำคัญ คือ ตัวบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ กลุ่มหรือทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง และโครงการองค์กรที่ออกแบบไว้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกลยุทธ์ ดังนั้นจะเห็นว่า กลยุทธ์ การออกแบบองค์กร และการจัดการ ทั้งสามสิ่งนี้จะต้องมีความสอดคล้องเข้ากันได้⁵

ความแตกต่างของการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) กับการวางแผนงานทั่วไป (Planning) สรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

1. ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์จะต้องมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในมิติต่างๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการวางแผนต้องอาศัยวิสัยทัศน์ (Vision) ของผู้นำในการที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในที่กระทบกับธุรกิจ เป็นการวางแผนที่เป็นทั้งการแก้ไข ป้องปรามปัญหา และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
2. ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์แต่ละขั้นตอนจะมีความสอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งแผนระยะยาวเป็นแผนที่กำหนดทิศทางที่เรียกว่า “ทิศทางกลยุทธ์” (Strategic Direction) จะมีลักษณะเป็นนามธรรม ส่วนแผนระยะสั้นและระยะกลางจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากขึ้นเพราะมีการกำหนดเงื่อนไขเวลา และแนวทางในการดำเนินการที่สามารถวัดได้ โดยเฉพาะแผนระยะสั้นจะกำหนดรายละเอียดรวมทั้งเงื่อนไขเวลาที่เด่นชัด ตลอดจนการกำหนดผู้รับผิดชอบอีกด้วย
3. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ถือเป็นการวางแผนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ โดยในทุกๆ ส่วนจะมีความสัมพันธ์และเสริมสร้างในลักษณะที่ผลักดันไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวางแผนอย่างมีระบบหมายถึง การวางแผนที่มีการเชื่อมโยงองค์ประกอบในด้านต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการเชื่อมโยงเพื่อบรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การวางแผนเชิงกลยุทธ์จึงมีลักษณะเป็นการกำหนดองค์รวมโดยแต่ละส่วนจะกลายเป็นองค์ประกอบในองค์รวมเดียวกัน
4. การวางแผนกลยุทธ์จะต้องเป็นการวางแผนที่สามารถปฏิบัติได้จริง (Realistic) ความแตกต่างประการสำคัญของการวางแผนทั่วไปกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ คือ ระดับของการปฏิบัติได้หรือทำได้ มิใช่การวางแผนประเภทที่สร้างวิมานในอากาศ ซึ่งมักจะเป็นแผนอุดมคติ (Idealistic) ที่เจ้าของกิจการหรือผู้บริหารอยากได้โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าองค์กรหรือธุรกิจจะสามารถบรรลุเป้าหมายนั้นได้อย่างไร การวางแผนเชิงกลยุทธ์จึงต้องเป็น “แผนที่ทำได้” ไม่ใช่เป็น “แผนที่อยากได้”

การวางแผนกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจ ปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เหล่านี้จะมีผลกระทบในระยะยาวต่อองค์การ ซึ่งจะต้องอยู่บนรากฐานของการคาดคะเนสภาพแวดล้อมตัวกำหนดกลยุทธ์องค์การมีอยู่สามอย่างคือ สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน และวัตถุประสงค์ขององค์การตัวกำหนดกลยุทธ์เหล่านี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อองค์ประกอบตัวใดเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ขององค์การต้องถูกเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย⁷

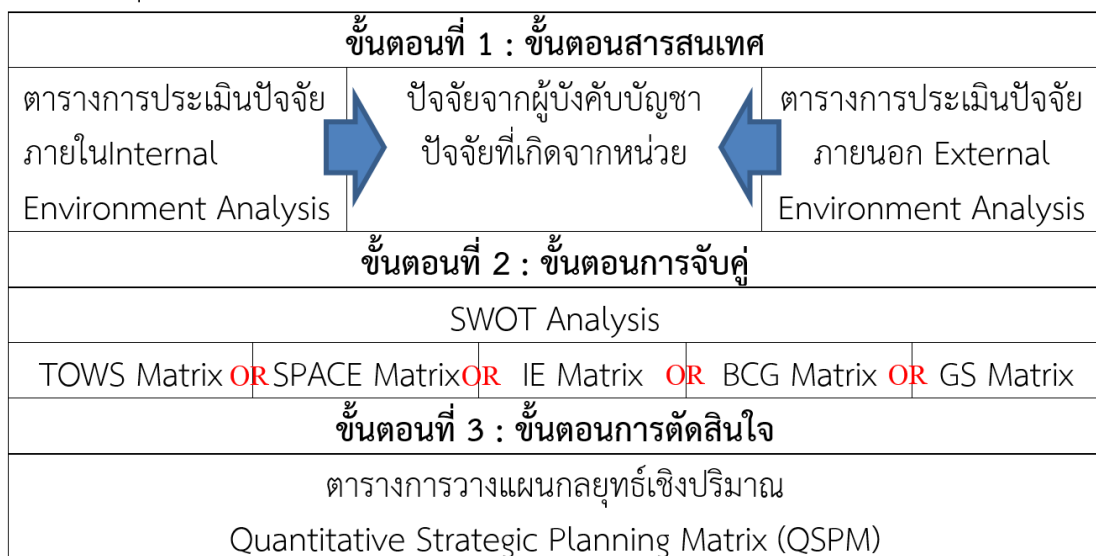
2. ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์⁸

กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) โดยทั่วไปแล้วจะประกอบด้วยสามขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) ขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (Strategic choice) และขั้นตอนในการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) และจากแนวคิดที่ว่ากลยุทธ์คือ หนทางไปสู่จุดหมาย ประกอบกับกลยุทธ์ขององค์การจะชี้ให้เห็นถึงวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์การ ดังนั้นการกำหนดกลยุทธ์เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะเป็นการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และ/หรือพัฒนาจุดอ่อน เสริมสร้างจุดแข็ง โดยใช้โอกาสที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น รวมทั้งหลีกเลี่ยงประเด็นที่เป็นภัยคุกคามหรืออุปสรรคขัดขวางไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต กลยุทธ์จึงเป็นชุดของทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การกำหนดแนวทางหรือทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (Strategic Options) เป็นขั้นตอนที่จะดูถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดแนวทางทิศทางการพัฒนาองค์การ เพื่อให้ไปสู่แนวทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และตั้งอยู่บนพื้นฐานของจุดอ่อนจุดแข็ง และความเป็นไปได้ของการนำไปปฏิบัติ การกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์นั้นย่อมาหมายถึง “การกำหนดทิศทางทางกลยุทธ์” (Strategic Direction) กล่าวคือ เป็นการกำหนดแนวทาง และทิศทางระยะยาวของการพัฒนาขององค์การไปสู่อนาคต ตลอดจนกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในทางเลือกที่ดีที่สุด ที่คำนึงถึงจุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ และความเป็นไปได้อย่างจะมีการปฏิบัติบนพื้นฐานของค่านิยม และเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับโอกาสที่เปิดกว้างของอนาคต ตลอดจนเป็นแนวทางที่สามารถจะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันอันตรายของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม แนวทางดังกล่าวอาจจะเรียกว่า “กลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุด” (Strategic Fit) ซึ่งเป็นแนวทางหรือนโยบายที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถสร้างความก้าวหน้าให้กับองค์การได้ดีที่สุด ผู้บริหารมีบทบาทสูงในการตัดสินใจเลือกทางเลือกใดเป็นที่เด่นชัดหรือเลือก “กลยุทธ์ที่ดีที่สุด” ในการที่จะไปสู่ข้อยุติ อนึ่ง ในการกำหนดทางเลือกที่เด่นชัดนั้นจะต้องยอมรับว่าประเด็นผู้นำหรือฝ่าย

บริหารนั้นมีน้ำหนักมากในการเป็นตัวกำหนดทางเลือก ซึ่งบ่อยครั้งทางเลือกอาจไม่ได้เป็นทางเลือกที่มีเหตุผล อาจจะเป็นทางเลือกที่เกิดขึ้นมาจากการมโนหรือความผูกพันของผู้นำองค์การ หรืออาจเป็นผลมาจากการเมืองในระดับองค์การก็ได้

อย่างไรก็ตามเมื่อเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดแล้ว ก่อนการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในกระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดการเตรียมนำกลยุทธ์ไปใช้งาน คือการกำหนดมาตรการการปฏิบัติตามกลยุทธ์ อันประกอบด้วย หน่วยงานรับผิดชอบ ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนกลยุทธ์นี้มีความสมบูรณ์ และชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ จึงเพิ่มขั้นตอนการเตรียมนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอีกขั้นตอนหนึ่ง

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการมุ่งเน้นที่จะศึกษาในเฉพาะ 2 หัวงแรกของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพียงเท่านั้น คือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และการกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์อันมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัย ของ น.อ.ยุทธศักดิ์ พูลสุวรรณ (2558) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยการทัพอากาศตามแนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำระดับยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ⁹ ซึ่งใช้กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณของ David (1999) โดยแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วยเครื่องมือเชิงปริมาณที่ช่วยในการระบุ ประเมิน และเลือกกลยุทธ์ อันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับองค์การต่างๆ ดังภาพ

ภาพโครงสร้างการวิเคราะห์การจัดการสร้างกลยุทธ์

2.1 ขั้นตอนที่ 1 “ขั้นตอนสารสนเทศ” ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ SWOT Analysis ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่วิเคราะห์และสรุปข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับป้อนเข้าสู่กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรนั้น ผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้ 7S Mckinsey Framework¹⁰ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์อันสามารถตอบคำถามได้ว่า 1) องค์กรมีจุดแข็ง และจุดอ่อนอะไรบ้าง 2) จุดแข็งและจุดอ่อนนั้นมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างไรบ้าง 3) องค์กรได้ให้ความสำคัญต่อจุดแข็ง และจุดอ่อนแต่ละปัจจัยอย่างไร 4) องค์กรมีความเข้มแข็ง หรืออ่อนแอเพียงใด ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้นผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้ PEST Analysis method¹¹ ทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินโอกาส และภัยคุกคามจากปัจจัยภายนอกที่กระทบกับองค์กร ซึ่งจะตอบคำถามที่ว่า 1) โอกาส และอุปสรรคขององค์กรมีอะไรบ้าง 2) โอกาสและภัยคุกคามมีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร? 3) องค์กรได้ตอบสนองต่อโอกาส และภัยคุกคามแต่ละปัจจัยอย่างไร และ 4) องค์กรมีการแสวงหาโอกาส และลดผลการกระทบจากภัยคุกคามขององค์กรได้ดีเพียงใด

สำหรับขั้นตอนสารสนเทศในการวางแผนเพื่อหาแนวทางเชิงกลยุทธ์ด้านงานก่อสร้างของ กช. เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาประเทศของ ทบ. นั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาใน 2 ลักษณะคือ 1) ข้อมูลเชิงระเบียน กฎเกณฑ์ นั้น ทำการศึกษาเชิงเอกสารแล้วทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง 2) ข้อมูลเชิงการพัฒนาและปรับปรุงอันเกิดจากผลกระทบของสภาพแวดล้อม ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บังคับบัญชาาระดับสูง กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในด้านบริหารโครงการก่อสร้าง และกลุ่มผู้บังคับหน่วยในระดับปฏิบัติการของกรมการทหารช่าง ดังนี้

1.กลุ่มผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการที่มีประสบการณ์ จำนวน 5 ท่าน

- 1.1. พล.ท. อนุสรณ์ ปัญญาบุรณ์ จก.กช.
- 1.2. พ.อ. จรรย์รัตน์ พงษ์สุวรรณ เสธ.พล.ช.
- 1.3. พ.อ. ไกรฤทธิ์ เชี่ยมเอคู วิศวกร พล.ช.
- 1.4. พ.ท. ไกศิน สาสุนีย์ รอง ผบ.พัน.ช.คมศ.พล.ช.
- 1.5. พ.ท. พิสิทธิ์ ฉัตรวิวัฒนากุล หน.ฝกบ.พล.ช.

2.กลุ่มผู้บังคับบัญชา ในระดับปฏิบัติการ ประกอบด้วย

2.1. พ.อ. คมกฤษ ศิริไพศาล	ผบ. ช.11 พัน.111
2.2. พ.อ. ผิต วัฒนะภูติ	ผบ. ช.11 พัน.602
2.3. พ.อ. สนิทพงษ์ ไชยชั้นแก้ว	ผบ.พัน.ช.คมศ.พล.ช.
2.4. พ.ท. ชนะตน สุรารักษ์	ผบ.ช.พัน.51

ซึ่งข้อมูลที่ได้รับ ผู้วิจัยจะนำมาทำการสังเคราะห์จนสามารถนำเสนอเพื่อเป็นสารตั้งต้นของขั้นตอนอื่น ๆ ดังจะกล่าวต่อไป

2.1.1 ศึกษาปัจจัยจากผู้นำ ประกอบด้วย

2.1.1.1 วิสัยทัศน์ด้านงานก่อสร้างของผู้นำ (จก.กช.)¹²

กช. เป็นกลไกหลักของ ทบ. ในด้านกิจการทหารช่าง ที่มีความพร้อมในการป้องกันประเทศ การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชนอย่างยั่งยืน

จากข้อความในวิสัยทัศน์ฯ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้นำของ กช. (จก.กช.) พยายามที่จะผลักดันให้ กช. เป็นเครื่องมือหลักของ ทบ. ในภารกิจหลายด้านที่สำคัญ และหนึ่งในนั้นคืองานด้านพัฒนาประเทศอันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระยะเริ่มแรกของ ทบ. คือ แผนพัฒนา กองทัพบกปี 2561 – 2564 ที่กำหนดแผนแม่บทสำคัญหนึ่งคืองานด้านการก่อสร้าง สนับสนุนการพัฒนาประเทศ

2.1.1.2 นโยบายด้านงานก่อสร้างของผู้นำ (จก.กช.)

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรควบคู่กับการดูแลด้านสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเพียงพอต่อการมีขวัญกำลังใจที่ดี การจัดหายุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ และการพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อให้รองรับบทบาทของกรมการทหารช่างในอนาคตที่ต้องดำเนินการในด้านพัฒนาประเทศ (ทั้งในพื้นที่ปกติและพื้นที่เสี่ยงภัย) มากกว่าการสนับสนุนการรบโดยตรง

2.1.1.3 เป้าหมายด้านงานก่อสร้างเพื่อพัฒนาประเทศของ กช.¹³

ต้องการให้ กช. มีความเป็นเลิศในด้านงานก่อสร้าง และสามารถปฏิบัติงานช่างได้ในทุกรูปแบบเพื่อสนับสนุนภารกิจการพัฒนาประเทศ ของ ทบ. และ รัฐบาล โดยกำหนดเป้าหมายดังนี้

2.1.1.3(1) จัดทำราคากลาง กช. : ต้องทราบวิธีการคำนวณราคากลางที่เป็นมาตรฐานของทางราชการในระบบเดียวกันกับกรมบัญชีกลางและสำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง

2.1.1.3(2) มาตรฐานการปฏิบัติงานช่าง : ต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป กำลังพลมีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

2.1.1.3(3) มีประสานความร่วมมือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ทบ.

2.1.1.3(4) มีการรวบรวม ถ่ายทอด และพัฒนา องค์ความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างอย่างเป็นมาตรฐาน

จากเป้าหมายด้านงานก่อสร้างของ กช. สามารถสรุปได้ว่า กช. มุ่งเน้นให้งานก่อสร้างทั้งระบบมีคุณภาพ มาตรฐาน อยู่ในระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด และมีการสร้างบรรยากาศขององค์กรให้เป็น Learning Organization ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวนี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาใช้ในการกิจการก่อสร้างเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศต่อไป

2.1.2 ปัจจัยที่เกิดจากหน่วย ฯ ประกอบด้วย

2.1.2.1 พันธกิจและภาระหน้าที่ด้านงานก่อสร้างของ กช.¹⁴ คือการดำเนินการใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับ

2.1.2.1(1) การวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการเกี่ยวกับการก่อสร้าง รวมทั้งซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างตามที่ได้รับมอบ

2.1.2.1(2) วิเคราะห์ ตรวจสอบประมาณการและแผนจัดทำการก่อสร้างตามโครงการที่ดำเนินการโดยหน่วยทหารช่าง

2.1.2.1(3) รวบรวม บันทึก ประเมินผล และรายงานสถิติผลงานการก่อสร้าง

2.1.2.1(4) ตรวจสอบการก่อสร้าง และเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง

2.1.2.1(5) บันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

ซึ่งจากพันธกิจและภาระหน้าที่ดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นอันเป็นมูลเหตุสำคัญของงานวิจัยว่า กช. มีศักยภาพด้านงานก่อสร้างในเชิงหลักการและเหตุผลที่เพียงพอต่อการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศของ ทบ. และรัฐบาล อย่างมีนัยยะสำคัญ

2.1.3 วิเคราะห์ปัจจัยจากสภาพแวดล้อม

2.1.3.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

2.1.3.1(1) Politics

รัฐบาลปัจจุบันมีความมั่นคงสูงเนื่องจากเป็นรัฐบาลที่ถูกจัดตั้งโดย คสช. โดยที่หัวหน้า คสช. และ นรม. เป็นท่านเดียวกัน (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) การดำเนินนโยบายแก้ไข ปัญหาบ้านเมืองต่าง ๆ มักเลือกใช้หน่วยทหารเข้ามาจัดการและมีส่วนร่วมในทุกมิติ เนื่องจากว่าอัตลักษณ์ของทหารโดยทั่วไปมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมี เอกภาพ เบ็ดเสร็จ เต็มขนาด และทำงานได้อย่างรวดเร็วภายใต้สถานการณ์ที่วิกฤติ ในส่วน งานด้านพัฒนาประเทศนั้นได้มอบหมายให้หน่วยทหารช่าง (กช.) เข้ามามีบทบาทสำคัญใน การดำเนินการด้วยการมอบหมายให้ดำเนินโครงการ / งานก่อสร้างเพื่อความมั่นคงต่าง ๆ ในหลากหลายมิติและต่อเนื่องทุก ๆ ปี อาทิ โครงการปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำตาม นโยบายรัฐบาล , โครงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนที่ชำรุดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ , โครงการซ่อมปรับปรุงถนนเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาลและคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ , และโครงการก่อสร้างถนนแบบดินซีเมนต์ปรับปรุงคุณภาพด้วยยางธรรมชาติ ฯลฯ สภาพการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านการเมืองส่งผลเชิงบวก ค่อนข้างมากต่อการทำงานก่อสร้างของ กช.

2.1.3.1(2) Economics

เศรษฐกิจไทยในรอบปี 2561 ที่ผ่านมามีการชะลอตัวตามกระแสโลก กล่าวคือ จาก รายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2561¹⁵ แสดงให้เห็น เชิงตัวเลขที่ถึงแม้ว่า GDP จะเพิ่มขึ้นจากปี 2560 (จาก 3.9 เป็น 4.1) แต่อัตราเงินเฟ้อ กลับเพิ่มขึ้น จาก 0.7 เป็น 1.1 และหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ก็เพิ่มขึ้นจาก 41.2 เป็น 41.9 ซึ่งข้อมูลเชิงตัวเลขดังกล่าวข้างต้นบ่งบอกได้ว่าเศรษฐกิจไทยในห้วงนี้ไม่ได้อยู่ใน สถานะเชิงบวก ส่งผลให้นโยบายโดยรวมต่าง ๆ ของรัฐบาลจำเป็นต้องเป็นไปในเชิงรับ ใน กรอบของ กช. เองก็ได้รับผลกระทบในมิติของการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างหน่วยซึ่ง ส่งผลเชิงลบต่อระดับความพร้อมของการเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนภารกิจด้าน พัฒนาประเทศอีกด้วย เพราะว่าด้วยเหตุผลทางภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ทบ. ก็จำเป็นต้อง จำกัดกรอบงบประมาณประจำปีให้หน่วยรองต่าง ๆ ให้อยู่ในจำนวนที่จำกัด ดังนั้นการ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างของ กช. ที่เป็นหน่วยพัฒนาประเทศจึงมีทิศทางที่จำกัด นอกจากนี้ปัจจัยทางภาวะเศรษฐกิจยังส่งผลเชิงลบต่อระบบการพัฒนาบุคลากร การ ปรนนิบัติบำรุง และการเสริมสร้างยุทธโธปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น ทรัพยากรอันสำคัญยิ่งต่อระบบบริหารจัดการในโครงการก่อสร้างโดยรวม ผลกระทบที่

เกิดขึ้นดังกล่าวจะส่งผลถึงความล้มสมัย และศักยภาพด้านงานก่อสร้างของ กช. จะชะลอตัวลงในระยะยาว

2.1.3.1(3) Social

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกับการบริหารงานภาครัฐในลักษณะของการกระจายอำนาจ ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกในแง่ของการก่อสร้างได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกันไป นอกจากนี้ผลเชิงบวกที่ได้ดังกล่าวเป็นประโยชน์ในมิติของงานกิจการพลเรือนอันสามารถต่อยอดในด้านการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐบาล และของ ทบ. ได้อย่างดี แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ กช. ทำงานก่อสร้างได้ยากขึ้น เพราะมีขั้นตอนที่ละเอียดอ่อนอันพึงปฏิบัติมากมายซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ แต่ไม่อยู่ในการคำนวณราคาค่างานต้นทุนตามระเบียบกระทรวงการคลัง นับได้ว่าประเด็นนี้เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นมาแต่ไม่มิงบประมาณรองรับ อนึ่ง สภาพความล่อแหลมและความเปราะบางของประชาชนหลายพื้นที่ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่กลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ซึ่งมักเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการโจมตีอันส่งผลถึงความยุ่งยากในทุกขั้นตอนการทำงานในพื้นที่

2.1.3.1(4) Technology

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการก่อสร้าง และการสื่อสาร ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วซึ่งทั้งหมดเป็นปัจจัยเชิงบวกโดยรวมต่อความสำเร็จของงานก่อสร้างของ กช. อาทิ เทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร การกำหนดแบบก่อสร้าง พิกัดต่าง ๆ ที่รองรับระบบดิจิทัล รวมถึงเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ฯลฯ เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าดังกล่าวมีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้งานก่อสร้างทุกมิติมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

2.1.3.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

2.1.3.2(1) Strategy

กช. ยังไม่มีแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินกิจกรรมด้านงานก่อสร้าง แต่มีเพียงแนวทางการปฏิบัติงานเชิงพันธกิจ ภารกิจ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ระบุไว้อย่างกว้าง ๆ ใน อจย. ด้านงานก่อสร้างของหน่วย ๆ ซึ่งไม่ได้บ่งบอกหรือแสดงให้เห็นถึงการวางแผนหรือกำหนดทิศทางอย่างมีวิสัยทัศน์ด้านงานก่อสร้างอันพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงการก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จในอนาคตที่เด่นชัด ส่งผลให้ กช. มีความส่อเสี่ยงในด้านขีดความสามารถที่ลดลงในการตอบสนองต่อภารกิจภารกิจสนับสนุนงานพัฒนาประเทศ รวมถึงการมีแผนปฏิบัติงาน ๆ ที่อาจไม่สอดคล้องกับแผนแม่บทและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของ ทบ. ในยุคปัจจุบันที่ใช้ระบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แล้วทั้งสิ้น

2.1.3.2(2) Structure

กช. ถึงแม้จะเป็นหน่วยงานด้านการพัฒนาประเทศ แต่ด้วยความที่ยังเป็นหน่วยงานทหาร ซึ่งมีโครงสร้างในรูปแบบของระบบราชการยุคดั้งเดิมอันประกอบด้วยโครงสร้างที่แข็งแกร่ง อาทิ กำลังพลแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนทั้งในลักษณะของหน่วยงานและตัวบุคคล มีสายการบังคับบัญชาที่เหนียวแน่น มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะเป็นทางการ และมีหลักของความรับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมโยงซ้ำในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางลึกและทางซ่าง ไม่ทันต่อสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่มีพลวัตสูงมาก

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์หน่วยรองต่าง ๆ ของ กช. อยู่ในจังหวัดเดียวกัน (จ.ราชบุรี) ส่งผลเชิงบวกต่อการใช้กำลังเป็นกลุ่มก้อนขนาดใหญ่ รวมถึงกลุ่ม ผบ.หน่วยทุกระดับชั้นเป็น นายทหารสัญญาบัตรประเภท 1 ซึ่งส่งผลถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอันสามารถที่จะ ประสานงานช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ดีระดับที่น่าพอใจ

2.1.3.2(3) Staff พิจารณาใน 3 มิติ ดังนี้

ด้านการ recruitment

- ปัจจุบัน กช. ขาดแคลนนายทหารทุกระดับ อาทิ นายทหารสัญญาบัตรประเภท 1 – 3 , นายทหารประทวนที่มีความรู้ความสามารถด้านงานก่อสร้าง , และทหารกองประจำการ ซึ่งบุคลากรดังกล่าวจำเป็นต้องมีไว้เพื่อเติมเต็มซึ่งกันและกันในการขับเคลื่อนโครงการก่อสร้างโดยรวมของ กช.

- ระบบการบรรจุกำลังพลบางตำแหน่งที่ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถเชิงทักษะเป็นตัวชี้วัด ส่งผลให้ตำแหน่ง – หน้าที่ด้านงานก่อสร้าง ไม่ได้เป็นไปในลักษณะของการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ส่วนหนึ่งของผลกระทบที่เกิดขึ้นปรากฏในลักษณะของการที่กำลังพล บางส่วนที่ไม่สามารถอดทนต่อภาระงานได้ ต้องหาช่องทางปรับย้ายออกไป ส่งผลให้เกิด ปัญหาทางธุรการต่าง ๆ ของหน่วยตามมา

ด้านการตอบแทนให้เหมาะสม : ระเบียบราชการที่จ่ายเบี้ยเลี้ยงราชการสนามอย่างเท่าเทียมกันทุกคนซึ่งอาจจะส่งผลในเชิงลบในลักษณะของการไม่ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ กช. รับผิดชอบโครงการก่อสร้างมากมาย กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค การได้รับเบี้ยเลี้ยงราชการสนามในอัตราที่เท่ากันอาจส่งผลด้านลบในเชิงจิตใจต่อผู้ที่ต้อง ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกลและผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงานอย่างยากลำบาก

ด้านการพัฒนาบุคลากร : ระบบพัฒนาบุคลากรของ กช. นั้นรับผิดชอบโดย รร.ช.กช. ทำการดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งในรูปแบบของหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ 4 หลักสูตรหลัก (หลักสูตรนายสิบชั้นต้น หลักสูตรนายสิบอาวุโส หลักสูตรชั้น

นายร้อย และหลักสูตรชั้นนายพัน) ซึ่งในมิติขององค์ความรู้ด้านงานก่อสร้างนั้นได้มีการสอดแทรกเข้าไปในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ส่งผลให้กำลังพลที่สำเร็จการศึกษา ฯ มีองค์ความรู้ด้านงานก่อสร้างในทิศทางที่ดีขึ้น

2.1.3.2(4) Skill

กำลังพลโดยรวมมีความรู้ด้านงานก่อสร้าง และมีประสบการณ์มากที่สุดในบรรดาหน่วยทหารช่างทั้งหมดใน ทบ. ส่งผลเชิงบวกต่อขีดความสามารถด้านกำลังพลขององค์การ อย่างไรก็ตามกลุ่มนายทหารสัญญาบัตรที่ไม่ใช่นายทหารสัญญาบัตรประเภท 1 ยังขาดทักษะและประสิทธิภาพด้านการประสานงาน และการบริหารงานก่อสร้าง ทำให้ภาระงานในลักษณะบริหารจัดการ งานประสานงาน ตกอยู่กับนายทหารสัญญาบัตรประเภท 1 (ที่ขาดแคลนเป็นพื้นฐานเดิม) ในด้านยุทธโศปกรณ์ กช. มีเครื่องมือช่างมีจำนวนมาก และสภาพใหม่กว่าหน่วยอื่น ๆ ส่งผลเชิงบวกต่อขีดความสามารถด้านยุทธโศปกรณ์ขององค์การ รวมถึงมีหน่วยงานที่ดูแลด้านงานก่อสร้างโดยเฉพาะ คือ กกส.กช. และ กอ.กส.กช. ทำให้การบริหารงานด้านงานก่อสร้างค่อนข้างราบรื่นและเกิดความคล่องตัว

2.1.3.2(5) Style

ผบ.ชา ทุกระดับชั้นของ กช. โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เติบโตใน กช. มาตั้งแต่บรรจุนับราชการ มีความละเอียดถี่ถ้วนซึ่งในวัฒนธรรมองค์การ และมีความเชี่ยวชาญด้านงานก่อสร้าง มีธรรมเนียมการปกครองบังคับบัญชาในลักษณะให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับรุ่นน้องและผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีรูปแบบการควบคุมงานก่อสร้างในลักษณะลงมาช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งในเชิงวิศวกรรมและในด้านการประสานงาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำมากกว่าการที่วางตัวเป็นผู้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งผลให้งานก่อสร้างของ กช. มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกด้วยดีเสมอมา

2.1.3.2(6) System : ระบบบริหารจัดการ ผู้วิจัยวิเคราะห์บนกรอบหลักบริหารแบบ POSDCORB¹⁶ ที่ ลูเทอร์ กูลิค ได้เสนอไว้อันประกอบด้วย 7 ประการคือ การวางแผน (Planning) , การจัดองค์การ (Organizing) , การจัดบุคลากร (Staffing) , การอำนวยความสะดวก หรือ การสั่งการ (Direction) , การประสานงาน (Coordinating) , การรายงาน (Reporting) , และงบประมาณ (Budgeting) ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ในกรอบของ กช. แล้ว สามารถสรุปในบางประการที่ปรากฏเด่นชัดได้ดังนี้

Planning : อยู่ในรูปแบบของแผนงานประจำปี และเพิ่มเติมระหว่างปี โดยทั้ง 2 รูปแบบนั้น กช. เป็นหน่วยทหารช่างหน่วยเดียวที่มีระเบียบรองรับให้สามารถรับภารกิจงานก่อสร้างในรูปแบบโครงการนอก ทบ. ได้ ส่งผลถึงความโอกาสที่เหนือกว่าในเรื่องการ

ประสานงานในระดับสูง (รัฐบาล กระทรวงเจ้าของงาน) ได้เองโดยตรง โอกาสดังกล่าว ส่งผลเชิงบวกต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานก่อสร้าง และผลของการปฏิบัติงานก่อสร้างโดยรวม

Coordinating : ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของ บุคลากรในภาพรวมของ กช. ส่งผลให้การประสานงานกันทำได้ดี งานก่อสร้างบาง โครงการจำเป็นต้องใช้ระบบบูรณาการซึ่งสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ค่อนข้างดี ทั้งนี้เกิดจาก ปัจจัยสำคัญหนึ่งคือการทำ ผบ.หน่วย ทุกระดับชั้นเป็นนายทหารสัญญาบัตรประเภท 1 จึง ทำให้ประสานงานกันได้ง่ายโดยพฤตินัย

Budgeting : รูปแบบการควบคุมระบบบริหารงบประมาณแบบหน่วยงานราชการ มีความอ่อนตัวต่ำ ส่งผลถึงความด้อยประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการโดยรวม

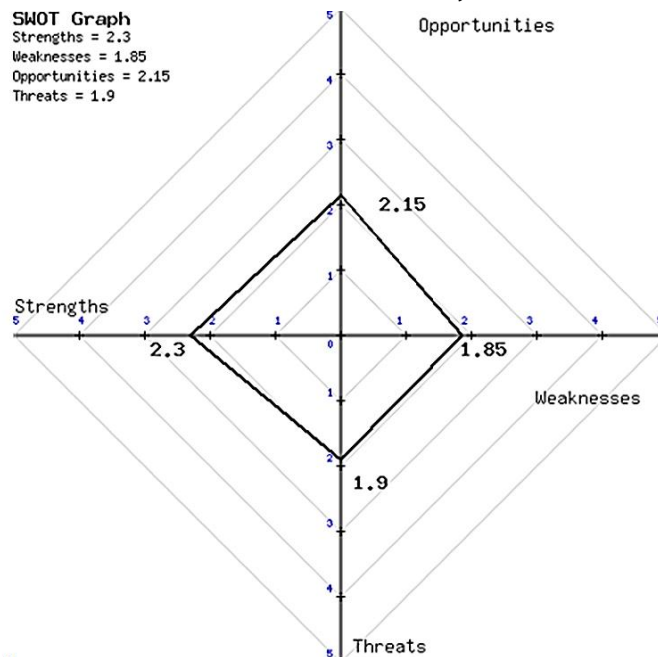
2.1.3.2(7) Share Value : ระบบพีระมิดของระบบราชการที่ไม่มี ช่องทางออกที่ดีสำหรับคนที่ไม่สามารถขึ้นสู่พื้นที่สูง ๆ ของพีระมิดได้ ส่งผลให้กำลังพล ส่วนดังกล่าว (ซึ่งมีไม่น้อย) มีทัศนคติเชิงลบต่อค่านิยม และความเชื่อร่วมกันที่จะมุ่งสู่ เป้าหมายของหน่วยงาน ส่งผลให้มีกำลังพลเพียงส่วนน้อย (ที่สามารถขึ้นถึงส่วนสูงของ พีระมิด) เท่านั้นที่จะมีทัศนคติและค่านิยมเชิงบวกร่วมกันที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในดำเนินงาน ก่อสร้างของ กช.

2.2 ขั้นตอนที่ 2 “ขั้นตอนการจับคู่” ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน คือ

2.2.1 วิเคราะห์และกำหนดสถานการณ์ของหน่วย ด้วยการทำให้ SWOT Analysis¹⁷ โดยการนำปัจจัยจากสภาพแวดล้อมมารวบรวมวิเคราะห์เพื่อนำมากำหนดและจัดกลุ่มตาม หลักเทคนิค SWOT Analysis ซึ่งส่วนสำคัญของกระบวนการที่เป็นเรื่องกำหนดค่า คะแนนนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามและหาค่าคะแนนเฉลี่ยจากผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ข้างต้นเช่นเดียวกัน ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์บนโปรแกรม SWOT Analysis สำเร็จรูป¹⁸ แล้วทำให้สามารถนำเสนอรายละเอียดได้ดังนี้

ที่	ปัจจัยภายใน จุดแข็ง	น้ำหนัก	คะแนน (5 ระดับ)	ที่	ปัจจัยภายนอก โอกาส	น้ำหนัก	คะแนน (5 ระดับ)
1	ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์	0.05	5	1	รัฐบาลมีนโยบายที่เกื้อกูล	0.3	5
2	ระบบพัฒนาบุคลากร	0.1	4	2	การมีส่วนร่วมในงานก่อสร้างจากภาคประชาชน	0.05	4
3	กำลังพลมีความสามารถ	0.125	5	3	มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้งานก่อสร้างมีประสิทธิภาพ	0.15	3
4	เครื่องมือเครื่องจักรพร้อม	0.1	5				
5	มีหน่วยงานดูแลด้านก่อสร้าง	0.05	4				
6	มีส่วนในนโยบายระดับชาติ	0.05	5				
7	บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน	0.025	3				
ที่	ปัจจัยภายใน จุดอ่อน	น้ำหนัก	คะแนน (5 ระดับ)	ที่	ปัจจัยภายนอก อุปสรรค	น้ำหนัก	คะแนน (5 ระดับ)
1	ไม่มีแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินงานก่อสร้าง	0.1	4	1	เศรษฐกิจที่ไม่ดี และส่งผลด้านการส่งกำลัง	0.2	5
2	โครงสร้างหน่วยงานไม่อ่อนตัว	0.05	3	2	งานด้าน กร.ไม่มีงบประมาณรองรับ	0.15	3
3	ขาดแคลนกำลังพล	0.05	5	3	ความประมาทของประชาชนที่ถือคูต่อผู้เสียผลประโยชน์ใช้เป็นเครื่องมือโจมตี	0.15	3
4	ระบบ HR ไม่เหมาะสม	0.075	3				
5	ขาดแรงจูงใจในเชิงรายได้	0.05	4				
6	นายทหารบางกลุ่มมีจุดอ่อนด้านการบริหารโครงการก่อสร้าง	0.05	4				
7	ระบบบริหารงบประมาณแบบระบบราชการไม่ยืดหยุ่น	0.075	3				
8	พีระมิดของระบบราชการ	0.05	4				

ภาพแสดงผล SWOT Analysis Matrix

ภาพแสดง SWOT Graph

2.2.2 ขั้นการจับคู่ : มีเทคนิคการวิเคราะห์หลายรูปแบบ แต่ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค TOWS Matrix¹⁹ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินสถานภาพของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกว่ามีสถานภาพโน้มเอียงไปในทางเด่นหรือด้อยหรือโน้มเอียงไปในทางเอื้อหรือไม่เอื้อ ซึ่งทำให้เกิดกรณีโน้มเอียง 4 กรณี ตามภาพตาราง

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็งภายในองค์กร	W จุดอ่อนภายในองค์กร
O โอกาสภายนอกองค์กร	S-O : maxi-mini : เด่น+เอื้อ กลยุทธ์ที่มีศักยภาพสูงสุด การใช้จุดแข็งขององค์กรเพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส	W-O : mini-maxi : ด้อย+เอื้อ กลยุทธ์สร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส เพื่อเอาชนะจุดอ่อน
T อุปสรรคภายนอกองค์กร	S-T : maxi-mini : เด่น+ไม่เอื้อ การใช้จุดแข็งเพื่อเอาชนะ หรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค	W-T : mini-mini : ด้อย+ไม่เอื้อ การตัดทอน การเลิกดำเนินงาน หรือการร่วมลงทุน

ภาพตารางการวิเคราะห์สถานการณ์และทางเลือกขององค์กรด้วยตาราง TOWS Matrix

จากผลการจับคู่และวิเคราะห์สภาพด้านงานก่อสร้างของกรมการทหารช่าง ดังข้อ 2.2.2 ทำให้สามารถกำหนดทิศทางในเชิงกลยุทธ์ได้ทั้ง 4 กรณีตามลำดับความเร่งด่วนได้ดังนี้

- 1) แนวทาง SO (เชิงรุก) กำหนดเป็นความเร่งด่วน 1
(คะแนนเฉลี่ย $(2.30 + 2.15)/2 = 2.225$)
- 2) แนวทาง WO (เชิงแก้ไข) กำหนดเป็นความเร่งด่วน 3
(คะแนนเฉลี่ย $(2.15 + 1.85)/2 = 2.000$)
- 3) แนวทาง ST (เชิงป้องกัน) กำหนดเป็นความเร่งด่วน 2
(คะแนนเฉลี่ย $(2.30 + 1.90)/2 = 2.100$)
- 4) แนวทาง WT (เชิงรับ) กำหนดเป็นความเร่งด่วน 4
(คะแนนเฉลี่ย $(1.90 + 1.85)/2 = 1.875$)

2.2.2.1 แนวทางเชิงรุก [SO : การใช้จุดแข็งคว้าโอกาส]

Strength	Opportunities	SO Strategies
S1 : ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เกื้อกูลต่อการรวมกำลัง	O1 : รัฐบาลมีนโยบายที่ เกื้อกูล	[S2,S3,S4,S5+O1,O3] SO1 : บูรณาการศักยภาพ กำลังพล ยุทธโธปกรณ์ และ การบริหารจัดการ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลในการ ปฏิบัติงาน
S2 : ระบบพัฒนาบุคลากร ที่ดี	O2 : การมีส่วนร่วมในงาน ก่อสร้างจากภาคประชาชน เกื้อกูลต่องาน กร.	[S6+O1,O2] SO2 : เสริมสร้างการมีส่วน ร่วมจากภาคประชาชน
S3 : กำลังพลมีความรู้ ความสามารถ	O3 : มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้ งานก่อสร้างมีประสิทธิภาพ	
S4 : เครื่องมือเครื่องจักร พร้อม		
S5 : มีหน่วยงานดูแลด้าน งานก่อสร้างโดยเฉพาะ		
S6 : เป็นหน่วยงานที่มีส่วน ในนโยบายระดับชาติ		
S7 : บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน		

2.2.2.2 แนวทางเชิงป้องกัน [ST : การใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค]

Strength	Treat	ST Strategies
S1 : ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เกื้อกูลต่อการรวมกำลัง	T1 : เศรษฐกิจที่ไม่ดี พัฒนาหน่วยได้จำกัด และ ส่งผลด้านการส่งกำลัง	[S2,S3,S4,S5+T2,T3] ST1 : บูรณาการศักยภาพ กำลังพล ยุทธโธปกรณ์ และ การบริหารจัดการเพื่อ สนับสนุนงานด้านกิจการ พลเรือนทำให้เกิด ภาพลักษณ์ที่ดีแก่ ประชาชน
S2 : ระบบพัฒนาบุคลากร ที่ดี	T2 : งานด้าน กร. ไม่มี งบประมาณรองรับ	[S3,S5+T1] ST2 : เพิ่มประสิทธิภาพใน องค์ประกอบของงาน ก่อสร้างในทุกมิติเพื่อลด ภาระงานด้านส่งกำลัง
S3 : กำลังพลมีความรู้ ความสามารถ	T3 : ความเปราะบางของ ประชาชนเกื้อกูลต่อผู้เสีย ผลประโยชน์	
S4 : เครื่องมือเครื่องจักร พร้อม		
S5 : มีหน่วยงานดูแลด้าน งานก่อสร้างโดยเฉพาะ		
S6 : เป็นหน่วยงานที่มีส่วน ในนโยบายระดับชาติ		
S7 : บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน		

2.2.2.3 แนวทางเชิงแก้ไข [WO : การเอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส]

Weakness	Opportunities	WO Strategies
W1 : ไม่มีแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนสำหรับงานด้านก่อสร้าง W2 : โครงสร้างหน่วยงานไม่อ่อนตัว W3 : ขาดแคลนกำลังพล W4 : ระบบ HR ไม่เหมาะสม W5 : ขาดแรงจูงใจในเชิงรายได้ W6 : นายทหารบางกลุ่มมีจุดอ่อนด้านการประสานงาน W7 : ระบบบริหารงบประมาณไม่ยืดหยุ่น W8 : ฟีเจอร์ของระบบราชการ	O1 : รัฐบาลมีนโยบายที่เกื้อกูล O2 : การมีส่วนร่วมในงานก่อสร้างจากภาคประชาชนเกื้อกูลต่องาน กร. O3 : มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้งานก่อสร้างมีประสิทธิภาพ	[W2,W3,W4+O1] WO1 : “เตรียมความพร้อมด้านการจัดการกำลังพล” [W6+O2,O3] WO2 : “พัฒนาทักษะของกำลังพล”

2.2.2.4 แนวทางเชิงรับ [WT : การลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค]

Weakness	Treat	WT Strategies
W1 : ไม่มีแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนสำหรับงานด้านก่อสร้าง W2 : โครงสร้างหน่วยงานไม่อ่อนตัว W3 : ขาดแคลนกำลังพล W4 : ระบบ HR ไม่เหมาะสม W5 : ขาดแรงจูงใจในเชิงรายได้ W6 : นายทหารบางกลุ่มมีจุดอ่อนด้านการประสานงาน W7 : ระบบบริหารงบประมาณไม่ยืดหยุ่น W8 : ฟีเจอร์ของระบบราชการ	T1 : เศรษฐกิจที่ไม่ดีพัฒนาหน่วยได้จำกัดและส่งผลด้านการส่งกำลัง T2 : งานด้าน กร. ไม่มีงบประมาณรองรับ T3 : ความเปราะบางของประชาชนเกื้อกูลต่อผู้เสียผลประโยชน์	[W6+T3] WT1 : “พัฒนาระบบการจัดการความรู้” [W7+T2] WT2 : “พัฒนาระบบการควบคุมงบประมาณอย่างเหมาะสม”

2.3 ขั้นตอนที่ 3 “ขั้นตอนการตัดสินใจ”

ผู้วิจัยเลือกใช้ตารางวางแผนกลยุทธ์เชิงปริมาณ (Quantitative Strategic Planning Matrix : QSPM) เป็นเครื่องมือของการวิเคราะห์นี้จะชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์ทางเลือกใดดีที่สุด QSPM จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2.1 และการจับคู่ในขั้นตอนที่ 2.2 มาเป็นสารสนเทศสำหรับการกำหนด QSPM ในขั้นตอนที่ 2.3 ซึ่งแนวความคิด QSPM นั้นเป็นเทคนิคที่ใช้ตัดสินความดึงดูดสัมพันธ์หรือเปรียบเทียบของกลยุทธ์ต่างๆ ในแต่ละกลยุทธ์ บนรากฐานของปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในที่สำคัญ ความดึงดูดสัมพันธ์ของกลยุทธ์เหล่านี้จะถูกคำนวณขึ้นมาจากผลกระทบสะสมของปัจจัยภายนอกและภายในที่สำคัญ แต่ละอย่าง ซึ่งองค์การอาจจะมีกลุ่มของกลยุทธ์ทางเลือกหลายกลุ่ม และกลุ่ม กลยุทธ์ทางเลือกแต่ละกลุ่มอาจมีกลยุทธ์ทางเลือกได้หลายอย่าง แต่กลยุทธ์ทางเลือกที่อยู่ภายในกลุ่มเดียวกันเท่านั้นที่จะถูกเปรียบเทียบกัน

การกำหนดคะแนนความดึงดูด (Attractiveness Score : AS) เป็นการกำหนดคุณค่าเป็นตัวเลขให้แก่กลยุทธ์ในชุดกลยุทธ์ทางเลือก โดยการตรวจสอบปัจจัยแห่งความสำเร็จทั้งภายในและภายนอก ในแต่ละปัจจัยแล้วตั้งคำถามว่า “ปัจจัยนี้มีผลกระทบต่อกลยุทธ์ทางเลือกหรือไม่” หากปัจจัยมีผลกระทบต่อกลยุทธ์ ก็ให้เปรียบเทียบถึงผลกระทบที่มีนั้นด้วยการให้ค่าความดึงดูด AS จากไม่ดึงดูด (คะแนน = 1) จนถึงค่าความดึงดูดสูงสุด (คะแนน = 4) เมื่อเปรียบเทียบผลรวมของคะแนนความดึงดูดรวมแล้ว จะเห็นว่ากลยุทธ์จะมีความดึงดูดมากที่สุดภายในกลุ่มกลยุทธ์แต่ละกลุ่ม²⁰ ในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามและหาค่าคะแนนเฉลี่ยจากผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน ทำให้ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำเสนอได้ตามตารางนี้

ตารางการวางแผนกลยุทธ์เชิงปริมาณ
(Quantitative Strategic Planning Matrix : QSPM)
ด้าน SO Strategies และ WO Strategies

ลำดับ	ปัจจัยภายใน-ภายนอก	น้ำหนัก	SO1		SO2		WO1		WO2	
			คะแนน	น้ำหนัก	คะแนน	น้ำหนัก	คะแนน	น้ำหนัก	คะแนน	น้ำหนัก
Strengths										
1	S - 1	0.05	3	0.15	3	0.15	3	0.15	4	0.20
2	S - 2	0.10	4	0.40	3	0.30	4	0.40	4	0.40
3	S - 3	0.125	4	0.50	3	0.38	4	0.50	4	0.50
4	S - 4	0.10	4	0.40	3	0.30	3	0.30	4	0.40
5	S - 5	0.05	4	0.20	3	0.15	4	0.20	4	0.20
6	S - 6	0.05	4	0.20	4	0.20	3	0.15	4	0.20
7	S - 7	0.025	3	0.08	3	0.08	3	0.08	4	0.10
	รวม	0.50		1.93		1.55		1.78		2.00
Weaknesses										
1	W - 1	0.10	1	0.10	1	0.10	1	0.10	1	0.10
2	W - 2	0.05	2	0.10	2	0.10	1	0.05	2	0.10
3	W - 3	0.05	1	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10
4	W - 4	0.075	1	0.08	2	0.15	1	0.08	2	0.15
5	W - 5	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	2	0.10
6	W - 6	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	1	0.05
7	W - 7	0.075	1	0.08	2	0.15	1	0.08	2	0.15
8	W - 8	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	2	0.10
	รวม	0.50		0.70		0.90		0.70		0.85
Opportunities										
1	O - 1	0.30	4	1.20	4	1.20	4	1.20	3	0.90
2	O - 2	0.05	3	0.15	3	0.20	3	0.15	3	0.15
3	O - 3	0.15	4	0.60	3	0.45	3	0.45	3	0.45
	รวม	0.50		1.95		1.85		1.80		1.50
Treats										
1	T - 1	0.20	2	0.40	2	0.40	1	0.20	2	0.40
2	T - 2	0.15	1	0.15	1	0.15	2	0.30	1	0.15
3	T - 3	0.15	1	0.15	1	0.15	2	0.30	2	0.30
	รวม	0.50		0.70		0.70		0.80		0.85
				5.28		5.00		5.08		5.20

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นใน 2 กรณี ดังนี้

- SO Strategies (แนวทางเชิงรุก) : SO1 ดีกว่า SO2 ด้วย Score 5.28:5.00
- WO Strategies (แนวทางเชิงแก้ไข) : WO2 ดีกว่า WO1 ด้วย Score 5.20:5.08

ตารางการวางแผนกลยุทธ์เชิงปริมาณ
(Quantitative Strategic Planning Matrix : QSPM)
ด้าน ST Strategies และ WT Strategies

ลำดับ	ปัจจัยภายใน-ภายนอก	น้ำหนัก	ST1		ST2		WT1		WT2	
			คะแนน	น้ำหนัก คะแนน	คะแนน	น้ำหนัก คะแนน	คะแนน	น้ำหนัก คะแนน	คะแนน	น้ำหนัก คะแนน
Strengths										
1	S - 1	0.05	3	0.15	3	0.15	4	0.20	3	0.15
2	S - 2	0.10	4	0.40	4	0.40	4	0.40	3	0.30
3	S - 3	0.125	4	0.50	4	0.50	4	0.50	4	0.50
4	S - 4	0.10	4	0.40	4	0.40	4	0.40	3	0.30
5	S - 5	0.05	4	0.20	4	0.20	4	0.20	4	0.20
6	S - 6	0.05	4	0.20	3	0.15	4	0.20	4	0.20
7	S - 7	0.025	3	0.08	3	0.08	4	0.10	3	0.05
	รวม	0.50		1.93		1.88		2.00		1.73
Weaknesses										
1	W - 1	0.10	1	0.10	1	0.10	1	0.10	1	0.10
2	W - 2	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	1	0.05
3	W - 3	0.05	1	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10
4	W - 4	0.075	1	0.08	2	0.15	2	0.15	2	0.15
5	W - 5	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	2	0.10
6	W - 6	0.05	1	0.05	1	0.05	1	0.05	2	0.10
7	W - 7	0.075	1	0.08	1	0.08	2	0.15	1	0.08
8	W - 8	0.05	2	0.10	2	0.10	2	0.10	2	0.10
	รวม	0.50		0.65		0.78		0.85		0.78
Opportunities										
1	O - 1	0.30	4	1.20	3	0.90	3	0.90	3	0.90
2	O - 2	0.05	3	0.15	3	0.15	3	0.15	3	0.15
3	O - 3	0.15	4	0.60	4	0.60	4	0.60	3	0.45
	รวม	0.50		1.95		1.65		1.65		1.50
Treats										
1	T - 1	0.20	2	0.40	1	0.20	1	0.20	1	0.20
2	T - 2	0.15	1	0.15	2	0.30	2	0.30	2	0.30
3	T - 3	0.15	1	0.15	2	0.30	1	0.30	2	0.30
	รวม	0.50		0.70		0.80		0.80		0.80
				5.23		5.10		5.15		4.80

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นใน 2 กรณี ดังนี้

- ST Strategies (แนวทางเชิงป้องกัน) : ST1 ดีกว่า ST2 ด้วย Score 5.23:5.10
- WT Strategies (แนวทางเชิงรับ) : WT1 ดีกว่า WT2 ด้วย Score 5.15:4.80

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า QSPM จะเป็นเครื่องมือเชิงปริมาณที่ดีอันจะช่วยในการเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ยังมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกกลยุทธ์ที่ควรพิจารณาอีกบางประการ ได้แก่ มุมมองวัฒนธรรมองค์การ การเมืองภายในองค์การ รวมถึงประเด็นธรรมาภิบาลในการเลือกกลยุทธ์ ล้วนมีบทบาทในการวิเคราะห์และตัดสินใจในการเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดขององค์การด้วยเช่นกัน เนื่องจากท้ายที่สุดแล้ว “คน” เป็นผู้ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์²¹

สรุปผลการวิจัย

แนวทางเชิงกลยุทธ์ด้านงานก่อสร้างที่เหมาะสมของกรมการทหารช่างอัน สนับสนุนงานพัฒนาประเทศของกองทัพบกสามารถนำเสนอตามความเร่งด่วนตามลำดับความสำคัญในเชิงกลุ่มแนวทางของกลยุทธ์ ได้ดังนี้

1. **แนวทางเชิงรุก (SO Strategies) ที่ดีที่สุด :** “บูรณาการศักยภาพกำลังพล ยุทธโธปกรณ์ และการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน” กล่าวคือ ใช้ศักยภาพของบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านงานก่อสร้างมากที่สุด และศักยภาพของยุทธโธปกรณ์ที่พร้อมที่สุด รวมถึงการมีระบบบริหารจัดการด้านงานก่อสร้างโดยเฉพาะ มาบูรณาการร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนงานด้านก่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้มาตรฐาน และสร้างความเชื่อมั่นในระดับรัฐบาล อันส่งผลถึงการได้รับมอบหมายงานก่อสร้างเพื่อพัฒนาประเทศในเชิงบวกมากขึ้น
2. **แนวทางเชิงป้องกัน (ST Strategies) ที่ดีที่สุด :** “บูรณาการศักยภาพกำลังพล ยุทธโธปกรณ์ และการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนงานด้านกิจการพลเรือนทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประชาชน” กล่าวคือ ใช้ศักยภาพของบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านงานก่อสร้างมากที่สุด และศักยภาพของยุทธโธปกรณ์ที่พร้อมที่สุด รวมถึงการมีระบบบริหารจัดการด้านงานก่อสร้างโดยเฉพาะ มาบูรณาการร่วมกันในการดำเนินโครงการก่อสร้างสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพที่สุด อันส่งผลถึงการมีงบประมาณเพียงพอที่จะรองรับภารกิจด้านกิจการพลเรือนอย่างคึกขานานเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาชนจนสามารถสามารถเอาชนะความเปราะบางของประชาชนในพื้นที่โครงการก่อสร้าง
3. **แนวทางเชิงแก้ไข (WO Strategies) ที่ดีที่สุด :** “พัฒนาทักษะของกำลังพล” กล่าวคือ พัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการโครงการก่อสร้างให้กับกลุ่มนายทหารที่ไม่ใช่ประเภท 1 เพื่อรองรับงานก่อสร้างในภาวะในยุคปัจจุบันอันส่งผลถึงผลงานและภาพลักษณ์ที่ดีของกรมการทหารช่างและกองทัพบก

4. แนวทางเชิงรับ (WT Strategies) ที่ดีที่สุด : “พัฒนาระบบการจัดการความรู้”
กล่าวคือ พัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการโครงการก่อสร้างให้กับกลุ่มนายทหารที่ไม่ใช่ประเภท 1 เพื่อรองรับและเอาชนะความเปราะบางของประชาชนในพื้นที่โครงการก่อสร้างซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการลดความเสี่ยงเชิงข้อพิพาทในการดำเนินโครงการก่อสร้างของกรมการทหารช่าง อันส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีของกองทัพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ผลของการศึกษาวิจัยนี้ได้ผลลัพธ์สำคัญ 3 ประการคือ การรู้สถานการณ์ด้านงานก่อสร้างของกรมการทหารช่าง และได้แนวทางเชิงกลยุทธ์ด้านงานก่อสร้างที่เหมาะสมของกรมการทหารช่าง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารระดับสูงของ กช. และหน่วยทหารช่างอื่นๆ ของกองทัพบก ที่จะสามารถนำมาใช้เป็นฐานคิดหลักในการพัฒนาวิสัยทัศน์อันก่อให้เกิดเป้าหมาย (Ends) ในการดำเนินงานก่อสร้างที่ดีขึ้น และสรรหาวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย (Ways) ด้วยเครื่องมือ (Means) ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างทันท่วงที ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญอันก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของการเป็นเครื่องมือชั้นเลิศในภารกิจพัฒนาประเทศของ ทบ. และรัฐบาล รวมถึงสอดคล้องกับแผนแม่บทและประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของ ทบ. ที่จะเป็นหนึ่งในพลังขับเคลื่อนฟันเฟืองของยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัย ๆ นี้เป็นเพียงการศึกษาในขั้นตอนของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) ซึ่งยังไม่ได้ศึกษาในขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) แต่ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำมาเป็นฐานข้อมูลตั้งต้นเพื่อใช้ในประกอบการพิจารณาในขั้นตอนต่อไปสำหรับผู้ที่ต้องการต่อยอด ๆ แต่ทั้งนี้อาจจำเป็นต้องทำการทบทวนผลกระทบของสภาพแวดล้อมตามห้วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปอีกครั้งหนึ่ง เพราะสภาพแวดล้อมของงานก่อสร้างในยุคปัจจุบันมีความเป็นพลวัตสูงมากดังกล่าวไว้ข้างต้นของงานวิจัยซึ่งส่งผลต่อการกำหนดสถานะของหน่วยที่เปลี่ยนไปตามห้วงเวลาที่แตกต่างกัน และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเหตุใดก็ตามจะเป็นปัจจัยสำคัญอันส่งผลต่อการขยับทิศทางเชิงกลยุทธ์ซึ่งจะกระทบต่อขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและขั้นตอนอื่น ๆ ต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้